

Innen kellett a csapat öt emberének visszafordulni, mert a felfelé mászásoknál — a test kihűlése miatt — komoly veszély forrása lehet a hosszú várakozás. A csoport másik fele sűrű „gátmászással” — néhány méter felmászás, majd ugyanannyi lemászás a tulsó oldalon — araszolt az 550 m mélyen levő II. Bivak felé. Itt egy órás „kalóriapótlás” következett. A táborhelyeknek használt terem kb. 8–10 m² alapterületű, de olyan szűk bejáratokkal, mintha csak a Ferenc-hegyiből cseppent volna ide. A pihenő után rögtön egy 20 m-es ereszkedés következett egy nagyobb terembe, majd szűk járatokon át és egy szabályos zuhany alatt átjutva értünk el az utolsó (V.) vízeséshez. Itt a víz egy kb. 3–4 m széles, 15–20 m hosszú és 40 m magas hasadék végében zuhog lefelé olyan erővel, hogy az alján — szó szerint — eső permetez. A lezúduló víztömeg által okozott légmozgás pedig olyan hatást kelt, mintha szél fújna. Innen már csak egy omladékdombot kell átmászni ahhoz, hogy továbbra is a patakot követve — mindig csak a mederben — elérjük a szifont. Az út a szifonig nyolc óra hosszat tartott. A túra emlékére itt egy kis emblémát helyeztünk el.

A kijutáshoz 12 órai mászásra volt szükség. Mászógépet csak a nagyobb aknában kellett használni. Az egyetlen nagyobb étkezés helyett több kisebb pihenőt tartottunk.

A barlangban ma is aktív feltáró és tisztogató munka folyik, emiatt a Tátrai Nemzeti Park Igazgatósága csak nagyon ritkán ad leszállási engedélyt külföldieknek. Engedély nélkül nem látogatható, mivel mindkét bejárata le van zárva.

Expedíciánk megszervezéséhez, lebonyolításához hozzájárult Székely Kinga, Tadeusz Zaharszky (VMTE Foton), valamint a Gliwieci barlangkutató klub tagjainak segítsége is. Munkájukat e helyen is megköszönjük.

Thieme András

I R O D A L O M

BALÁZS D. (1961): A Magas Tátra legmélyebb barlangja. — *Karszt és Barlangkutató I. Budapest, p. 50.*

BERKESI L. (1961): Nemzetközi expedíció a Sniezna-barlangban. — *Karszt- és Barlangkutató II. Budapest, p. 95–96.*

Társulati élet

BARLANGKATASZTEREZÉSI PÁLYÁZAT

A Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat és az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal Barlangtani Intézete 1978. évben második ízben barlangkataszterezési pályázatot írt ki három kategóriában:

I. kategória

Három db, egyenként legfeljebb 6000 Ft-os díj az alábbi kataszteri egységek feldolgozására:

4120 Nyugat-Mecseki karszterület és környéke
4630 Óreg-Kovács—Szénás—Halyagos-hegy (Gerecse)

5372 Jávorkút—Létrás (Bükk)

II. kategória

Három db, egyenként legfeljebb 4000 Ft-os díj az alábbi kataszteri egységek feldolgozására:

4423 Csesznek környéke (Bakony)

4521 Gánt és környéke (Vértes)

4840 Pilis csoport

III. kategória

A fentiekén kívül bármelyik szabadon választott kataszteri egység, egyenként legfeljebb 5000 Ft-os díjazásban.

A bíráló bizottság megállapította, hogy a pályázatra összesen hat pályamű érkezett, melyek közül négy felelt meg a kiírás szabályainak. Az „Ördög-szántás” jeligéjű pályázat a Villányi-hegység karszt-

ját és barlangjait dolgozta fel, de nem a kiírásban szereplő kataszteri egységek szerint és nem annak szellemében. Az 5732-es „Még mindig jobb...” jeligéjű pályázat pedig mindössze a területen levő barlangok nevezéktani azonosítását tartalmazta, így a pályázat kiírásának nem felelt meg.

A bíráló bizottság gondos és hosszantartó vizsgálat után a négy értékelhető dolgozatot az alábbi pályadíjban részesítette:

I. kategória — 6000 Ft

4630 Óregkovács—Szénás—Halyagos-hegy csoportja
Lendvay Ákos (viszky jelige)

A pályamű legjobban felelt meg a kiírás feltételeinek. A terület barlangjainak közel teljes irodalmi adatait és terepi azonosításukat tartalmazza. Az adatok egy részét a feldolgozó Lendvay Ákos részére Schönviszky László adta meg, mely segítséget a feldolgozó a jelige megválasztásával is kifejezésre akarta juttatni, ezért a bíráló bizottság úgy döntött, hogy a díjat Schönviszky Lászlónak és Lendvay Ákosnak megosztva ítéli oda.

II. kategória — 3500 Ft

4521 Gánt és környéke (Vértes)

Alba Regia Barlangkutató Csoport (Hipparion jelige)

A pályázat a kataszteri egység eddig ismert barlangjainak számát megdupláztta, de sajnos az ismertek közül néhány kimaradt. A térképek dokumentatív értéke igen magas, kár hogy a feldolgozott irodalom és a publikált adatok összegyűjtése, értékelése hiányos.

4423 *Csesznek környéke (Bakony)*
Dr. Veress Márton (Cholnoky Jenő barlangkutató Csoport) (Pangea jelige)

A pályázat a kataszteri egység barlangjait speleológiai napló formájában dolgozta fel. A terület eddig ismert barlangjainak számát megdupláztta,

de például kimaradt az Ördög-árok legnagyobb ürege, az Éva-barlang. A közölt adatok a lehetőséghez képest teljesek, bár a pályamű a régebbi barlangtérképeket nem tartalmazza.

III. kategória — 2500 Ft

4522 *Körtvélyes*
Alba Regia Barlangkutató Csoport (Cserszömörce jelige)

A pályamű a kataszteri egység viszonylag kevés és kisméretű üregét dolgozta fel a Hipparion jellegű pályaműhöz hasonló szempontok szerint.

Sz. K.

BARLANGKATASZTERI HÍREK

1. Barlangkataszteri felosztás módosítás a Gerecseben

Magyarország barlangkataszteri felosztása a Karszt és Barlang 1972. I–II. számában jelent meg. Azóta számos módosítási javaslat érkezett, amelyek rendszerint egy-egy szűkebb csoport-érdeket tartottak szem előtt, vagy megvalósításuk alapvetően felborította volna az alapegységeket. Ezért az MKBT Kataszteri Munkabizottsága csak igen indokolt esetben módosítja az eredeti felosztást.

Juhász Márton, a tatabányai Vértes László Karszt- és Barlangkutató Csoport vezetője 1979. október 30-án terjesztett be módosítási javaslatot a Gerecse területére, amelyet a bizottság az alábbi formában elfogadott:

A 4620. sz. és a 4660. sz. kataszteri egységekben megismert barlangok száma erősen gyarapodott, ezért ott célszerű alapegységeket kialakítani. A 4620–4650. sz. egységek határát képező erdei vasút időközben megszűnt, nyomvonala ma már hosszú szakaszon azonosíthatatlan. Ezért ezt a határt módosítani kellett, helyette a közeli Gerecse-patak jelzi a határvonalat.

A 4620 — Nagy-Gerecse és a Gerecse DK-i vonulata felosztása:
4621 — Nagy-Gerecse. Bajna—innen É-nak a bajóti útelágazásig —Masina-vögy—Pusztamarót—Szép-asszony kútja—Gerecse-patak—Bikol—műút Tardosbánya—Vértestolna—Tarján—Héreg—Bajna.

4622 — A Gerecse D-i vonulata. Bajna—műúton Héreg—Tarján—Szent László-víz—Csabdi—E 5-ös műút—Töki-patak—Zsámbék—Szomor—Bajna.

A 4650. sz. egység módosított határa:

4650 — Nagy-Pisznice-csoportja. Nyergesújfalu—Duna—Süttö—Bikol—Gerecse-patak—Szép-asszony-kútja—Pusztamarót—Masina-völgy—Bikavölgy—Bajót—Nyergesújfalu.

A 4660. sz. egység, Bajóti Öreg-kő és Gete csoportja felosztása:
4661 — Bajót és Gete. Nyergesújfalu—Bajót—Bajna—Nagysáp—Római csárda—Paulina-major—Anna-völgy—Csolnok a Liget-hegy felé Dorog v.á. végig műúton—vasút—Kenyérmezői-patak—Duna—Nyergesújfalu.

4662 — Bajnai Ór-hegy és a Gerecse K-i vonulata. Bajna—Szomor—Zsámbék—Töki-patak—Tinnye—Piliscsaba Jászfalu v.á.—Dorog v.á.—műúton Csolnok—Anna-völgy—Paulina-major—Római csárda—Nagysáp—Bajna.

2. A kiemelt jelentőségű barlangok kataszteri száma

A magyarországi barlangkataszteri számfelosztást követően mindeddig nem került sor az egyes barlangok kataszteri számának megállapítására. A rendkívül sokirányú, előzetes dokumentációs és nevezéktani munkát kívánó „számadás” első lépcsőben az 1977-ben megállapított kiemelt jelentőségű barlangoknál valósult meg:

4100 — Villányi-hegység—Mecsek—Zselic és környéke
4120/1. Abaliget-barlang
4120/2. Mánfai-kölyök
4120/3. Orfűi Vízfő-barlang

4400 — Bakony és északi előtere
4413/1. Odvas-kői-barlang
4422/1. Alba Regia-barlang
4422/2. Háromkürtő-zsomboly
4440/1. Hévízi-forrásbarlang
4440/2. Cserszegtomaji-kútbarlang
4450/1. Tapolcai-tavasbarlang
4450/2. Kórház-barlang
4462/1. Lóczy-barlang
4463/1. Forrás-barlang (Tihany)

4500 — Vértes—Velencei-hegység és előterük
4521/1. Csákvári-barlang
4530/1. Megalodus-barlang

4600 — Gerecse—Gete
4630/8. Szelim-barlang
4630/22. Lengyel-barlang
4630/46. Angyal-forrási-barlang
4650/1. Pisznice-barlang
4661/1. Jankovich-barlang
4661/2. Öregkői 2. sz. zsomboly

4700 — Budai-hegység és Érd környéke
4732/1. Gellért-hegyi-barlang
4732/2. Bátori-barlang
4762/1. Budai Vár-barlang
4762/2. Pál-völgyi-barlang
4762/3. Szemlő-hegyi-barlang
4762/4. Ferenc-hegyi-barlang
4762/5. Molnár János-barlang
4763/1. Mátyás-hegyi-barlang
4772/1. Remete-barlang
4772/2. Remete-völgyi-felsőbarlang
4773/1. Solyomári-ördöglyuk

4800 — Pilis-hegység
4810/1. Róka-hegyi-barlang
4820/3. Ezüst-hegyi 3. sz. barlang
4840/1. Legény-barlang
4840/2. Leány-barlang
4840/3. Pilisszántói-köfűlke
4840/4. Szoplaki-ördöglyuk
4851/1. Sätorkőpusztai-barlang
4851/2. Strázsa-hegyi-barlang

5200 — Börzsöny—Cserhát—Mátra—Karancs
5221/1. Naszályi-viznyelőbarlang
5230/1. Csörgő-lyuk (Ágasvár)